EBÛ CA’FER EL-MECZÛM

Allahü teâlânın velî kullarından. Duâsı kabûl olan, kendisinden meded umulan bir zat idi. Darda kalanlara yardım ederdi. Duâsı bereketiyle pekçok kimseler sıkıntılardan kurtulmuş ve pek çokları da arzularına kavuşmuştu. Doğum ve vefât târihleri tesbit edilememiştir. Dördüncü asır ortalarında vefât

etmiş olup, İbn-i Atâ'nın akranıdır. Ya'nî yaş, ilim ve ma'rifet yönüyle onun emsâllerindendir.

İbn-i Hafîf, Ebü'l-Hasen ed-Derrâc'ın başından geçip anlattığı şu hadîseyi haber verdi: Şeyh Ebü'l-Hasen ed-Derrâc buyurdu ki: "Bir hac yolculuğunda arkadaşlarımın birbirleriyle devamlı münâkaşa etmeleri beni üzdü. Yalnız olarak yolculuğuma devam etmek istedim. Kadîsiye mescidine vardığımda, orada cüzzâm hastalığına mübtelâ olmuş ihtiyâr bir zat gördüm. Üzerinde büyük musîbet vardı. Beni görünce, bana selâm verdi ve: "Ey Ebü'l-Hasen! Hacca gitmek ister misin?" buyurdu. Ben onun bu halinden çekinerek "Evet" dedim. "Benimle yol arkadaşı olmak ister misin?" buyurdu. O zaman kendi kendime "Sağlam olan arkadaşları terk ettim de, şimdi cüzzâmlı bir ihtiyârın eline düştüm" dedim ve ona "Yok istemem" dedim. O, "Sana yol arkadaşı olayım" buyurdu. Ben "Allah hakkı için senin ile yol arkadaşı olmam" dedim. O, "Ey Ebü'l-Hasen! Allahü teâlâ öyle şeylere kadirdir ki, zayıf bir kuluyla öyle bir iş yapar; güçlü kuvvetli kimse ona şaşırıp kalır" buyurdu. Ben, "öyledir" dedim ve onun teklifini kabûl etmiyerek yoluma gittim. Kuşluk vaktinde istirahat için bir yere uğramıştım. Ona orada, rahat bir şekilde oturmuş bir halde gördüm. Bana daha önce söylediğini tekrarladı. "Ey Ebü'l-Hasen, Allahü teâlâ öyle şeylere kadirdir ki, zayıf bir kuluyla öyle bir iş yapar, kuvvetli kimse buna şaşar kalır" buyurdu. Ben hiçbir şey söylemeden yoluma devam ettim. Fakat onun hakkında bende şüphe ve tereddüt meydana geldi. Acele ile yoluma devam ederek, sabah vakti bir köye ulaştım. Bir de ne göreyim; oradaki mescidde rahat bir şekilde oturuyordu. Bana: "Ey Ebü'l-Hasen, Allahü teâlâ öyle şeylere kadirdir ki, zayıf olan kuluyla öyle bir iş yapar, kuvvetli kimse buna şaşar kalır" buyurdu. Önüne varıp, yüzümü önüne eğdim ve ona: "Allahü teâlâdan ve senden özür dilerim" dedim. O: "Maksadın nedir?" buyurdu. Ben: "Hatâ ettim, sizinle yol arkadaşı olmak istiyorum" dedim. O, "Sen yol arkadaşı olmak istemedin ve yemîn ettin. Senin yemînini bozup da, seni yalancı çıkarmak istemem" buyurdu. Ben: "Hiç değilse öyle ol ki, seni her istirahat ettiğim yerde göreyim" dedim. O, "Peki, dediğin gibi olsun" buyurdu. Bu sözünü duyunca bütün açlığım ve yol yorgunluğum kayboldu. Tek düşüncem ve arzum, çabucak bir sonraki menzile varıp onu görmek oldu. Mekke-i mükerremeye ulaştığım zaman, olanları oradaki büyük velî zatlara anlattım. Ebû Bekr el-Kettânî ve Ebü'l-Hasen el-Müzeyyen: "O anlattığın zât, Ebû Ca'fer el-Meczûm'dur. Biz dâima onu görmeye çalışıyoruz. Keşke onu bir defa olsun görebilseydik" buyurdular. Sonra kalkıp tavaf etmeye gittim. Onu, orada tavaf ederken gördüm. Tekrar yanlarına, gelip, onu gördüğümü haber ettim. Onları "Eğer bir daha görürsen, iyi dikkat et ve bizi de çağır" buyurdular. Ben de "Peki" deyip ayrıldım. Arafat'a çıktım. Sonra Minâ'ya gittim. Onu orada aradım, fakat bulamadım. Minâ'da cemre atıldığı gün (şeytan taşlamada) birisi arkamdan: "Selâmün aleyküm Ey Ebâ Hasen" dedi. Dönüp baktığım zaman Ebû Ca'fer el-Meczûm'u gördüm. Onun teveccühleri bereketiyle o anda bende değişik haller meydana geldi. Vücudumu bir titremedir aldı, kendimden geçerek yere düştüm. Hîfe mescidine geldiğim zaman, olanları arkadaşlarıma anlattım. Veda gününde Makam-ı İbrâhimin arkasına gelmiş, namaz kılıyordum. Birisi beni çekip: "Ey Ebü'l-Hasen! Daha fazla duâ etmek ister misin?" dedi. Ben de: "Kat'iyyen efendim, sadece bana duâ buyurun yeter" dedim. Buyurdu ki: "Ben duâ etmem. Fakat sen duâ et ben amin diyeyim." Ben üç defa duâ ettim. O, "Amin" buyurdu. Duâlarımdan birisi şöyle idi: "Ya Rabbi! Kuvvetim günden güne artsın." Gerçekten de öyle oldu. Nice seneler vaki oldu ki, ben bir gecede ertesi günkü ihtiyâçlarımı topladım ve hiçbir ibâdette asla yorgunluk ve bitkinlik olmadı. İkinci duâm: Allahü teâlânın kendine giden yolu ve dervişliği bana sevdirmesi için oldu. Ondan sonra dünyâda hiçbirşey bana Allahü teâlânın rızâsından daha tatlı gelmedi. Dünyayı unutup Allahü teâlânın sevgi denizine daldım. Üçünü duâmda da şu istekte bulundum: "Ya Rabbi! Yarın mahşer gününde, insanları haşrederken, beni sevdiğin dostlarının (evliyâullahın) arasında bulundur ve bana yol ver! (Cehennemden muhafaza et!") "İnanıyor ve ümid ediyorum ki, inşaallah öyle olacaktır."

Ebû Ca'fer el-Meczûm (radıyallahü anh), cüzzâmlı bir deri altına gizlenmiş, Allahü teâlânın sevgili bir kulu idi. Her halinde Allahü teâlâya şükreder ve O'ndan gelen her şeyi severdi. Hatta sevgiliden gelen musîbetleri ve belâları, ni'metlerinden daha çok severdi. Sanki toprakla örtülmüş, kıymetli mücevherle süslü bir altındı. Gittiği pek çok yerlerden kovulur, insanlar onu görünce tiksinerek bakarlardı. Fakat tanıyanlar, onunla görüşmek, bir teveccühüne kavuşmak, bir duâsını almak için gayret ederler. Fakat kolay kolay onu bir daha bulamazlardı. Yukarıda zikrettiğimiz Ebü'l-Hasen ed-Derrâc, bunlardan sadece birisiydi. Peygamberimizin (aleyhisselâm) "Allahü teâlânın öyle kulları vardır ki, gittikleri kapılardan kovulurlar. Fakat Allahü teâlâya yemîn etseler, Allahü teâlâ o şeyi yaratır" hadîs-i şerîfi, kendisinde tecelli etmişti. O dâima

kalbi kırık, gönlü mahzûn ve Allahü teâlânın zikri ile meşgûldü. Duâsının kabûlü, darda olan pek çok kimselere yardımı, teveccühünün kuvvetli ve keskin olmasıyla meşhûr olmuştu. Pek çok veli onu bir defa görüp, sohbetinde bulunup, teveccühüne kavuşabilmek için duâ ederdi. Ebû Ca’fer el-Meczûm (radıyallahü anh), Allahü teâlânın “Dostlarım benim kubbelerim altındadır. Benden gayrisi onları tanımaz” hadîs-i kudsîsinde bildirilen, Allahü teâlânın kubbeleri altında (beşerî sıfatlar altında) gizlediği ve insanların pekçoğunun tanımadığı bir veli idi.

---

1) Sîret-üş-şeyh el-kebîr Ebû Abdullah sh. 68

2) Nefehât-ül-üns (Osmanlıca) sh. 230